

ISZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre 16 k.
Negyedévre 4 „
Helyben házhoz hordva:
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 „
Vidékre postán szállítva:
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 „
Egyes szám ára 8 fillér

*Politikai
napilap*

Megjelenik minden nap, a hét 6-
dnapján, ünnepnapok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XX. évfolyam 40. szám.

Nagyvárad.

Csütörtök 1914. február 19

Az asszonyokhoz!

Innen, e főhelyről, — a hol rendszerint a politika, ritkábban nemzetgazdasági s szociális kérdések nyernek sokoldalú megvilágítást, — szólnunk most válságos időkben a mi helyes érzékű, gondolkozni tudó, nemes lelkű asszonyainkhoz.

Nagyon fontos nemzeti gazdaságunkat, családi, társadalmi s egyéni jólétünket egyaránt érdeklő ügy az, a mikor asszonyaink támogatását a saját érdekükben kérjük. Egy idea, amelynek megvalósítása bőven megtermi gyümölcsét minden családban s egy jelentékeny részt töm be nemzetgazdaságunk bőrében, a hol elemi csapások, külpolitika, militarizmus, fejvesztett kapkodások, meggondolt s meggondolatlan spekulációk s egyéb szerencsétlenségek ezer meg ezer roncsolást végeztek.

A B. H. vetette fel az eszmét. Küzdeni a fényüzéssel párosult divathajhászat ellen. Oda hatni, hogy asszonyaink öltözködésben, házvezetésben, egész társadalmi berendezkedésünkben a mai pazarul pózoló s e mellett koldus módra nyomorgó életviszonyainkban közvetve és közvetlenül egy eszme s egy cél szolgálataiban álljanak ne csak hangos szóval, de eklatáns cselekedetekkel is. A B. H. ligát szervez, országos sajtó agitációt fejleszt s mindennap többen és többen lépnek „szébblelkű asszonyaink” közül az alá a zászló alá, a melyen: „mérséklet, egyszerűség, okos takarékoság” van fölírva.

Álljunk meg egy pillanatra ennél a kérdésnél. Hagyjuk rohanni állami s társadalmi gépezetünk kezeiket. Csupa önzésből, családi ér-

dekből gondolkozzunk e kérdés fölött. Vajjon ha minden nő belátná, hogy az ő hivatásokkal szebb, sokkal magasabb, mint a tetszeni vágyás, hogy ezzel az ő élethivatása, repertoárja nincs kimerítve; ha komoly s mély meggyőződéséssé jegecesedne ki mindenik lelkében az a tudat, hogy akaratával, irányításával a fenti szavak apró pénzre váltásával anyagi gyarapodást, lelki nemesbedést, erkölcsi tisztulást teremtenek; ha minden nő a maga környezetében hatna nőtársaira s egyúttal a férfiakra is (a kik a divat, a gentlemenség és smokkság cégére alatt szintén sok pénzt dobnak a levegőbe) vajjon szenvednének e a családok a jelenlegi viszonyok között oly súlyos nyomást, mint a minőt ma szenvednek?

Nem! De tudom sokan lesznek, akik a szemünk közé mosolyognak; „asszonyokat leszoktatni s nekik programot adni szereplésben, öltözködésben, fényezésben?”

Nem mindenkinek szólnak e sorok, csak azoknak, akiknek lelkében van egy érzékeny hur, amely rezonál arra a hívó szóra, mely a családi élet erkölcsi s anyagi megizmosodását célozza. Hiszen vannak nekünk anyáink, vannak nekünk sokat tanult, magasabb belátással bíró tanítónőink, akik e propagandát nemcsak elméletben helyeslik, de ahol alkalmuk van, meg is valósítják. Hát a különböző körök, egyesületek, iskolák, lyceumok miért nem veszik föl ezt a kérdést programjukba? miért nem világítják meg ezt a dolgot a praktikus oldaláról? miért? Hát nem bölesebb, nem helyesebb volna a városházán, a kereskedelmi esarnokban, az ipar-

kamarában, a jogakadémian száz meg száz főnyi női hallgató előtt ezt a kérdést vitatni? Vajjon ezzel nem többre mennénk, ha Tolsztoj, Anatole France, Bernstein, Wagner, Nők a parlamentben, stb. mellett ezeket, a minket közletről érdeklő, állandóan az orrunk előtt piszkált nagyfontosságú kérdéseket vetnek fel az itt-ott már testet öltött idea ismertetésével? Gyakorlati dolgokat a tulsufolt szellemiek helyett a felnőtteknek is!

Én nem hiszem, hogy ne akadna városunk asszonyai között sok száz, aki ne sorakozna e zászló alá. Nem hiszem, hogy ne akadna vezér, aki irányítana, buzdítana s a zászlót diadalra ne juttatná.

Budapesten már alakulóban van a liga. Nálunk is meglehet ezt csinálni. Meg is kell, mert bizony nagyon ránk fér. S amíg testet ölt az ige, még ma: tanuljunk lemondani valami nélkülözhetőről, a jólétünk megizmosodását vonja maga után.

Mérséklet, egyszerűség, okos takarékoság! Csak erős akarat, céltudatos törekvés s ismét a helyes kerékvágásba terelődik vissza a mi könnyelmű magyar társadalmunk!

Várady István.

Bizalom a kormánynak.

Hódmezővásárhely, febr. 18.

(Saját tudósítónktól.) A város törvényhatósága ma foglalkozott a román paktum dolgával. Az ülésen kimondották, hogy a tárgyalások céljában a nemzet erősítését látják, ezért azt helyeslik és a kormány iránt feltétlen bizalommal vannak.

HOLLANDY, PAPP ES VELICS

Telefon 956. sz.

műbutor-, portál- és epelet-asztalosok
lakberendezési vállalata
Kaszarnya ter 7. szám. (Pankolics-telep)

Gépek villanyerőre felszerelve. — Készítünk teljes lakberendezéseket, kávéház, vendéglő és egyéb üzletek teljes felszerelését, ugyszintén kapuzatok és épületmunkákat.

Teljes konyha- és előszoba-berendezéseket raktáron tartunk. — Jobbminőségű butorok javítása és fényezése (a helyszínen is) azonnal jutányos áron eszközöltetik. — Tervekkel és rajzokkal kívánatra díjtalanul szolgálunk.

ORSZAGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, február 18.

11 óra után nyitja meg *Beöthy Pál* elnök az ülést.

Bejelentik, hogy *Justh János* és *Zichy Aladár* gróf kitiltása lejárt.

Tisza István gróf betérjeszti az 1912. évi működését a kormánynak.

Napirend: A választó kerületek beosztása.

Simonsits Elemér, az ellenzék szokása az, hogy szeret tanácsokat adni másoknak, tartásuk azonban szem előtt: *Honeste vivere.* (Zaj a balon.)

Ráth Endre: Rendre!

Elnök: *Ráth Endrét* rendreutasítja.

Ráth Endre: Azt mondta: Tisztelegesen élni.

Elnök *Ráth Endrét* újra rendre utasítja.

Simonsits Elemér. Az ellenzék ne sértessen folyton. Hivatkoznak bírói ítéletre, ők is a nép ítéletére és az nekik adott igazat. Nem volt párt, mely erősebben megmutatta volna akaratát. Az ellenzék is ezt akarja; a maga akaratát érvényesíteni.

Balon felkiáltások: Sőt akarnak, *Margitsziget*.

Simonsits Elemér: Minden államban a polgárend biztosítéka a katonaság és ezért helyezték a parlamentet fegyveres erő uralma alá.

Szabadon mozoghatnak a képviselők, ha a rendet megtartják. Az eddigi javaslatokkal szemben a napirenden levő ingerenciát biztosít a képviselőháznak a kerületek beosztásában. És az az új, mi a javaslatban kifejeződik, ellenkezője annak, amit *Mezőssy* tegnap állított. Nem lehet azt állítani, hogy egy javaslatnak rejtett céljai vannak. A kritika igazságtalan. Az ellenzék előbb a vádat állapította meg s aztán keresi az okokat, hogy a maga látszólagos igazát bizonyítsa. Polemizál *Bakonyi* beszédével is és arra hivatkozik, hogy *Kossuth Lajos* is elismerte a kulturális különbséget a választói jognál és a gazdasági fejlődést is.

Helyesli a javaslatnál azt, hogy a beosz-

tást a belügyminiszterre bizzák s ha az országos szempontokat nézzük, úgy azt a kormánynak kell bizni. A közönség aggodalmának is nem a kormány iránti bizalmatlanság az oka. Készséggel megszavazza a javaslatot. (*Zajos helyeslés a munkapárton és Tisza Istvánnal gratulálásra tódul köréje.*)

Rakovszky István: bár hogy kecsgetti is az, hogy az előtte szóló képviselő tanácsával foglalkozzék, hogy az ellenzék tisztességesen éljen, nem foglalkozik vele, csak ajánlja neki, hogy győződjön meg róla, mit mondtak az Alkotmány-uteában, s mit mondtak itt a tisztességes életéről. (Taps a baloldalon.) Kizárólag a javaslattal foglalkozik.

Ha ideális is volna a választójog, elveszti értékét akkor, ha a beosztás a kerületeknél el van hibázva. A jelen javaslatban sok a hiány, a mulasztás. Mélyebb bírálat fölösleges azután, miket az ellenzék már elmondott, mert ki van zárva a lehetsége minden kapacitásának.

Legfőbb hiba a javaslatban, hogy mindent megtettek, hogy a magyar hegemonia megszűnjék. Osztrák példát követtek, hol a német hegemoniát akarják fentartani. Ezért kívánják a választó jogosultságnál az értelmi és adócenzust. Ezért választ Ausztria több képviselőt, mint Csehország. A mesterséges kombinálást azonban nálunk nem a magyarság, hanem a nemzetiségiek számára használják föl.

Rakovszky I. Tisza mindent megtett, hogy az ősi magyar megyéket elnyomja az oláhok javára. Elbirtok a törököt, tatárt, elbirjuk a munkapártot is. (Taps.) Erdélyben élethalálharc folyik, s *Tisza* úgy védi őket, hogy apasztja a magyar kerületeket a románok javára. Paklizásra, bécsi parancsra. Elmondja, hogy egy osztrák államférfi azt mondta, hogy úgy mint ők, mi is csináljuk meg az általános választójogot.

Br. Tallián Béla: Elhisszük, de nem csináljuk.

Rakovszky I.: Annál rosszabb ha hiszik de ne teszik. Kimutatja, hogy a román-ságot mennyire erősíti a javaslat. Nem tartja megnyugtatónak, hogy a kerületek beosztását a Ház elé fogja terjeszteni a miniszter, mert ezt en blok fogják elfogadni.

Attér a politikai helyzet általános bírálatára s azzal végzi: Ha az a tehet-

ség, hogy panamákat csináljunk, s ha az a bátorság, hogy a nemzettel szembe szálljunk, akkor ő azt kívánja magának, hogy ne legyen se tehetsége, se bátorsága (Taps az ellenzéken.)

Sándor János belügyminiszter néhány szóban reflektál *Rakovszkyra* s megállapítja, hogy *Rakovszky* beszédében az általános titkos választói jog ellen foglalt állást. Azután nagy elismeréssel szolt az előadó beszédéről s konstatálja, hogy a javaslatban fenntartották a magyar nemzet szupremáciáját. Elmentek a választói jog megadásáig, addig a határig, ameddig lehetett. Meggyőződtek róla, hogy semmiféle mesterkedéssel, semmiféle kerületi beosztással nem lehet az általános titkos választójog káros hatását ellensúlyozni. *Justh Gyula* 1912-ben beszédet mondott, melyet felolvas s melyben a kerületek beosztásától várja a baj orvoslását.

Justh Gyula: Ez nem lehet érv az önök javaslatára mellett.

Sándor János: De én állítom, hogy ez nem segít az általános választói jog által teremtett helyzetben, ha azok tulságos mesterkelt összeállításokat nem csinálnak. Ez a munka különösen rá nézve volt nehéz, mert székely véreimél, Erdélyben kellettja kerületeket apasztani, de 108, 110 választóval bíró kerületeket nem tarthattak fenn. Ha kizárólag a népesség arányában jelölték volna ki a kerületeket, akkor Budapest nem 22, hanem csak 20 kerületet kaphatott volna, míg *Kolozsmegye*, *Bihar*, *Brassó* s még több kerület, ahol nem a magyarság van többségben, több kerülethez jutottak volna.

Rakovszky azzal vádolta, hogy az erdélyiekre különösen mértéket, elbírálat alkalmazott a magyarság érdekében. Felemelt fővel hangoztatja, hogy igenis így van. Az erdélyi kerületeket nem lehet összehasonlítani a nagy magyar Alföld kerületeivel, hanem az erdélyiekkel. *Marosvásárheiy* például az egész országban a legkisebb város, de tiszta magyar város, kultur város, sőt ellenzéki képviselője is van. *Brassóban* pedig egy maroknyi magyarság van, mely ott küzd a végvárban s ő úgy érezte, hogy ezeket szóhoz kell juttatni. (Taps jobbról.)

Attér azután arra, hogy a magyar kerületek száma mennyivel szaporodott.

Sándor János statisztikai adatokkal bizo-

NÉZNI ÉS LÁTNI.

(Psichologiai elmefuttatás és kritika.)

Irtá, felolvasta 1914. évi február 15-én a nagyváradi Szigligeti-Társaság II. felolvasó gyűlésén

Szmetka L. Ödön.

Az elmúlt hét valamelyik napján, a szép derűs déli órákban, egyenesnek éppen nem mondható fő-utcánknak azon a részén járkáltam, ahol az emberáradat már ritkább és így alkalmasabb is a hely arra, hogy a velünk szembejövő, vagy a mellettünk elhaladó embereket megnézhessek és jobban szemügyre vehessük. Egy kissé már éltesebb asszony közelített felém, figyelmemet a fekete ruhás, bekötött fejű parasztasszony magára vonta már csak azért is, mert egyik kezében valami olesó papirkoszort, a másik hónalja alatt pedig fehér lepedőbe takart kicsi fakoporsót cipelt. A legtöbb ember bizonyosan elment emellett a feltűnést éppen nem keltő egyszerű asszony mellett anélkül, hogy a papirkoszoru, meg a kicsi fakoporsó benne gondolatokat ébresztett volna. Én magam sem állok jól arról, hogy az utca né-

pesebb helyén észreveszem azt az asszonyt, akit így, hogy egymagában haladt el mellem s valóságos *Mater Dolorozának* láttam.

A néző és látó ember könnyen gondolatolvasó bűvészszerű válhatik. Nem dicsékszem azzal, hogy én is eljutottam e nehéz művészet titkainak bírásához; de azt már merem állítani, hogy ennek a szegény asszonynak a gondolataihoz a szeme nézése után hozzá tudtam férközni. Ha csak magát azt a kicsi koporsót vitte volna jobb hónalja alatt, hát még arra is gondolhatok vala, hogy örül annak, hogy ebből a hideg rideg világból elköltözött kicsikéjének ily biztos menedékhelyet vihet magával. Amde az asszony koszorut is vitt, egyszerű, de szerte, az ő anyagi tehetségéhez mérten szépet, amelyért falubelieit még meg is irigylik majd a kis megboldogultat. Ez a kicsi koszorut azt mondta nekem, hogy a szegény asszony nem a beteg gyermeke jelen kinjaitól, jövő szenvedéseitől való szabadulásnak örül, hanem hogy a maga örömeinek tárgyát, jövő reménységeinek alanyát siratja és arra a sirra, melybe multjának örömeit, jelenének fájdalmait és jövőjének

reménységeit temeti, virágot — ha papirosból valót is — akar tenni addig, míg majd a szép tavasz orgonavirágot fakaszt és ő abból fonhat kicsikéjének illatos — bár hamar hervadó koszorut. Ezért néztem én meg azt a szegény asszonyt és ezért láttam benne *Mater Dolorozát*! Lehet különben az is, hogy csalódtam; de nekem jól esik azt hinnem, hogy a szegény asszony szívében csakugyan az a keserűség lakozott, mely a szemem át felém áradozott és bennem a szánakozó érzetét ébresztette.

Most egy másik képet mutatok be. Országunk fővárosába és ott az Örökimádás templomába kalauzolom önöket. Azt tudjuk, hogy ennek a remek szép templomnak a létesítését a magyar honleányok vallásos érzületének és az oly szörnyű martyr halált szenvedett *Erzsébet királyné* emléke iránt táplált hazafias kegyeletének köszönhetjük. A modern építészeti művészet a legszebbet, legtekintesebbet produkáltá ennek a templomnak úgy az architektúrájában, mint pazar ornamentikájában. Minden, de minden azt árulja el a jóságos Istennek eme szép házában, hogy kővel és márvánnyal, arannyal és fá-

TELEFON 10-70.

LIFT.

TELEFON 10-70.

MODERN FOTOGRAFIA D A J K O V I T S
S P E C I A L I S T Á J A Nagyvárad. Sas-palota.

nyitja, hogy az erdélyi szavazatok száma egyáltalán nem esik az országos átlag alá. Ma már az a fődolog, hogy a minden tekintetben kielégítő törvény életbe lépjen.

Ezután Szász Károly egy óras szünetet ad.

Szünet után.

Ismét a margitszigeti pénzek.

Lényegtelen felszólamlások után Beöthy Pál felolvassa az ellenzék által benyújtott bizalmatlansági kérvényt és indítványozza, hogy annak megokolására tüzzenek ki egy napot.

Szmrecsányi György a margitszigeti botrány dolgában interpellál.

Tisza István kijelenti, hogy a sajtó a legnagyobb hidegvérrel közli a legnagyobb valótlanságokat. Az ügy jelenleg már az ügyészségen van. Ő annak idején megindította a vizsgálatot és folytatja is, az ügyészség azonban nem az ő, hanem a Forgalmi bank feljelentésére indította meg az eljárást. Különben ez a dolog már a bíróságnál van és ép ezért elvárja, hogy a képviselőházban többet nem tesz az szót.

Visszavonják a lapok kitiltását.

Rakovszky István az ellenzéki lapoknak a pályaudvarokról való kitiltása tárgyában interpellál.

Harkányi János kijelenti, hogy intézkedni fog a tilalom megszüntetése iránt.

Rakovszky István: A kormánynek még egyetlen egy dolgával sem voltam annyira megelégedve, mint ezzel.

Ezután az ülés 7 órakor véget ért.

A külügyminiszter kitüntetése.

Bécs, febr. 18.

A hivatalos lap közli a Berchtold gróf külügyminiszter kitüntetéséről szóló királyi kéziratot, amelynek ez a szövege: „Kedves gróf Berchtold! Önnek Szent István-rendem nagykeresztjét a díjak elengedésével adományozom. Kelt Bécsben, 1914 évi február 16-án. Ferenc József, s. k.“

A román paktum ügye

Tegnapi cikkünkben jeleztük, az oláh paktum tényleg meghiusult. A román komité már előzőleg meghozta határozatát, melyet a hármashuzottság foglalt írásba s a megszerkesztett határozatot tegnap délelőtt a képviselőházban adta át a hármashuzottság gróf Tisza István miniszterelnöknek. Ez a határozat lényegében a következő:

— A román nemzeti párt már megalakulása óta át volt hatva azon meggyőződéstől, hogy mihelyt pragmatikus céljainak igazsága és hazafias volta nyilvánvalóvá fog válni, az állami élet vezető tényezőinek közreműködésével meg fog szüntetni az az ellentét, amely a Szent István koronája alá tartozó országokban lakó román nép nemzeti létének életfeltételei és a magyar államban az 1867. évben inaugurált alkotmányos korszak óta gyakorolt kormányzati politikái között fennáll. Az országos román nemzeti párt központi végrehajtó bizottsága mély sajnálattal kénytelen konstatálni, hogy a miniszterelnök által javasolt végleges megoldás nemesak tárgyi tartalmánál fogva, de azon következményekre való tekintettel is, melyek mint a végrehajtás feltételei lettek felállítva, alkalmatlan arra, hogy a magyar kormány kormányzati politikája és a románok közötti ellentét akár csak rövid időre elháríttassék. Habár a miniszterelnök ur elismerte a román nép jogát arra, hogy külön politikai pártot alakíthasson, mindazonáltal a végrehajtóbizottság kötelességének tartotta, kifejezést adni aggályainak. — A végrehajtóbizottság hazaszeretettel és a magyar trón iránti tántoríthatatlan hűséggel azon óhajának kifejezése mellett, hogy ő felségének kormánya népünkkel szemben jóakarólag gyakorlandó tevékenységgel teremtsen meg az ilyen létesítéséhez szükséges lelki hangulatot, kénytelen kijelenteni, hogy az állam területi integritásának tiszteletbentartása mellett az adott helyzetben kényszerítve érzi magát továbbra is küzdeni a román nép sérelmeinek megszüntetése végett.

A miniszterelnök tudomásul vette a választ és barátságosan elvált a bizottság tagjaitól.

Gróf Tisza már kijelentette, hogy a ta-

nácskozások végén az oláh paktum egész anyagát az országgyűlés elé fogja terjeszteni, s széles vita tárgyává fogja tenni, s éppen azért a komité határozatát nem is teszi előbb közzé, hanem maga a miniszterelnök fogja felolvasni a hozzá intézendő sürgős interpellációra adandó válaszában.

Szerb-montenegrói unio. A szen-

záció meglepetésével fog hatni egész Európára az a csöndben készülő esemény, amely nem kevesebbet jelent, mint Montenegrónak Szerbiával való egyesülését, helyesebben Nagy-Szerbia megalakulását. Ez a meglepetés első sorban Ausztria és Magyarországot és különösen Oroszországot érinti.

Nikita törvényt jelentett be a szkupstinának a hadsereg reformjáról, a közigazgatásról, igazságszolgáltatásról; ezek a törvények a monarchiára nézve rendkívül fontosak, mert ha formálisan nem is, de tényleg a szerb-montenegrói unió tényét állapítják meg. Ezek a törvényjavaslatok már a legközelebb tárgyalás alá kerülnek s lényegében nem tartalmaznak mást, mint a hadseregnek, igazságszolgáltatásnak, adminisztrációnak, közoktatásügynek szerb mintára való átszervezését.

Mindezeknél legfontosabb azonban a hadsereg szerepe. Montenegró hadereje számára állandó kereteket fognak fölállítani s e keretekkel Montenegró kölcsönösségi viszonyba fog lépni a szerb hadsereggel, olyanformán, mint a német szövetséges államok hadereje között a viszony. Hasonló viszonyt teremtenek a szerb és montenegrói polgári hatóságok között. A külpolitikai költségeket is közösen állapítják meg, ami röviden annyit jelent, hogy Montenegró külső politikáját teljesen Szerbia irányítja. Végül a vámközösséget is életbeléptetik.

Ez az új átalakulás rendkívül jelentős a monarchiára nézve s ez új politikai magatartást, fokozottabb éberséget szab a monarchiára.

A míg a szerb hadsereg hadművelési bázisának eddig a Duna és Dráva mentén volt a monarchiára nézve fontossága, a jövőben a Bosznia-Hercegovina és Dalmácia határmenti területeken kívül a szerbesített Montenegró felől is ellenséget jelenthet

val, esikével és damasztal a rajongásig szeretett királyné emlékezetének szívünkben emelt oltárra hoztak áldozatot azok, akiknek adományaiából építették és rendezték be a fényes templomot.

Ebbe a szép templomba, mint mindig, úgy a múlt hó közepe táján való pesti tartózkodásom alatt is bementem. Én is szerettem a mi jó királynénkat, valamikor a tanuló ifjuság előtt elmondott szerény emlékebeszédél is áldoztam az ő nagy emlékezetének, mikor még igazán sajtó volt a seb mindnyájunk lelkében, mert hiszen annak az emberi fenevadnak — Luccheninek a rozsdás reszelője mindnyájunk szívén tett egy karcot; én is adtam egy pár fillért ennek a templomnak építési alapjára, hát úgy meggyek oda mindig, mintha édes anyánk (hiszen anyja is volt ő minden magyarnak) sírboltjába, fényes mauzoleumába lépnek be. Nézem ott a művészet szépségeit, látom ott és megérezem a remekművet alkotó kegyelet gyönyörűségét megnyilatkozását, de a mi legjobban lekötötte mindig a figyelmemet, az a hóhéherbe öltözött két zárdaszűz buzgó imádkozása volt. A templom őrzésével megbízott R. p. ratrix apáca szerzet nem magyar intézmény, a tagjai sem mindnyájan magyarok; lehet, hogy az a két zárdaszűz, akiket én esetről esetre ott az oltártartóra helyezett monstrancia előtt térdelni és órák hosszában át buzgón könyörögni látok, valamely velünk, magyarokkal talán nem is rokonszenvező nemzet leánya volt. De én azt láttam, hogy az Oltáriszentségből lelkükig elható fény szívük tüzeit lángra gyújtotta és ők buzgón imád-

koztak annak a nemes lénynek a lelkinyulalmáért, amely magasztos lény egy nagy nemzet örök emlékezetét tudta szíve szeretetével, lelke jóságával magának megnyerni és időtlen időközéig biztosítani. Ezek az érzelmek járják át az én belsőmet, valahányszor csak az Örökimádás templomában egy-egy Miatyánk elmondására betérek, mert meglátom ott a megölt királynőjében édes anyját gyászoló és sirató nemzet hálás kegyeletét.

Valamikor Drezdában is jártam abban az időben, amikor már a szépet nézni és látni is megtanultam. Magam is nagyon iparkodtam mind a két izben való ott jártamkor, hogy Raffó Santos-nak Sixtusi Madonnáját megnézzem és az e képen trónoló fenséges szépet meglássam. Amint a híres képtár huszonnyolc termén áthaladva, abba a kis kápolnába eljutottam, amelynek oltárára tették ezt a legmagasztosabb műalkotást, elgondolkoztam azon, hogy mi hát ebben a világhírű alkotásban az a vonás, amely még a nagy Santónak is a legremekesebb művének teszi ezt a képet? Az angyalfejek gyermekiesen bájos körvonalai, a Madonna szeméből kisugárzó égi fény, a karján nyugvó Messiás arcán honoló isteni dicsőség, a szent anyát és kis fiát adoráló és térdein könyörgő Sixtus pápa mély vallásos áhitata özönlenek le a képnek a színek mesteriesen alkalmazott ragyogásából. Mindenik vonás már magában is elegendő lenne arra, hogy a képet megillesse az a nagy világhír, mely értékét megfizethetlenné teszi. Én rá mégis csak a Madonnának, mint főalaknak légi arc, a szeméből kiáradó jóság és a jövő szenvedések-

nek megsejtése tette a legnagyobb hatást. A gyermekének örvendő boldogságos Szűz mellett a világ megváltójának a próféták által megjövendölt meghurcoltatásától, megkínzóztatásától és keresztrefeszítésétől rettegő Mater Dolorozát láttam én ezen a képen és méltóztassanak igaznak tartani azt a vallomásmat, hogy látásomat nem befolyásolták a nagy esztétikusoknak kötetekre menő magasztalásai, annál kevésbbé, minthogy egész őszinteséggel mondom, hogy nemhogy e nagy kritikai munkákat olvastam volna, de még csak a Bådeckernek a Sixtusi madonnáról írt ismertetését sem tanulmányoztam. Azzal a szándékkal mentem oda, hogy a nézésemet és meglátásomat által szerzett impressziót minden más befolyástól menten élvezzem és mondhatom, hogy ez az élvezetem tökéletes volt.

Világnéző utamnak még egy távolabbi és ezuttal — ígérem — legutolsó állomására vezettem Önöket. Párisba megyünk és ott a Louver nagybeesü műgyűjteményeit nézzük meg. Amint a drezdai Zwinger legnagyobb műértékű festménye, az előbb méltatott Sixtusi kép, épp úgy legbeesesebb kincse a Louvernek a Miloi Venus. Oda, ennek a csodálatos szobornak megbámulására siet mindenki, aki élvezi a szépet és tud gyönyörködni a praxitelesi véső remek alkotásában. Én itt is az arcot tanulmányoztam és valamit megláttam, amit megint csak nem az esztétikusok utasítása után néztem meg ezen a hideg kőrecon. A pogány világ szerelem istennőjének a maga összehasonlíthatatlan szépségéből eredő büszkesége áradt felém erről a márványarcról; de ez engem hidegen

Ausztria és Magyarországra. Hogy Ausztria és Magyarország szlávjaira is nagyobb befolyással lesz ez az új alakulat, kétségtelen.

A polgári iskolák reformja.

Már hosszú idő óta tervezik a polgári iskolák reformját. A jövő polgári iskolájáról azonban nagyon eltérők a vélemények.

Ma a polgári iskola egész tanmenete, paedagogiai rendszere arra van alapítva, hogy ez az iskola az életre nevelje az ifjút. Azok, akik akár anyagi okokból, akár más körülmények miatt nem képesek, vagy nem szándékoznak a gymnasiumban, vagy reáliskolában nyolc osztályt végig járni s a laiteiner vagy tudományos pályára lépni, a polgári iskolát választják, ahol négy, esetleg hat osztály elvégzése után már pályát választhatnak, esetleg kiléphetnek az életbe.

A tervezett reform hiveinek egy része kiakarja fejleszteni a polgári iskolát hét, esetleg nyolc osztályúvá. Vannak, akik a tanterv, illetve a tananyag megváltoztatásával akarják a polgári iskolát reformálni.

Legujabban pedig az a hír szivárgott ki, hogy a kultuszminiszteriumban egyenesen meg akarják huzni a polgári iskolák felett a halál harangot.

Szinte hihetetlenül hangzik ez a hír azok előtt, akik ismerik a polgári iskolák működését.

A polgári iskola ugyanis hivatva van, hogy növendékei közül kerüljön ki egy képzett, eléggé művelt, az élet forgatagai között is megálló iparos osztály, amely öntudatosan fejleszse nagygyá a magyar ipart, s becslést, elismerést szerezzen az iparnak és az iparos osztálynak.

Hogy ez könnyebben elérhető legyen, a polgári iskolai tanárok és a polgári iskolák barátai között mozgalom indult meg, hogy állást foglaljanak a polgári iskolák eltörlése

hagyott. Nem láttam benne az anya dicsőségét, nem éreztem ki belőle a gyermekét féltő nő aggodalmát, szóval csak az istenített emberi vonásokat tudtam felfedezni az élettelen kőben, míg a Madonnában az istenségnek emberi alakban földreszállott gyermekét dédelgető anyát láttam és én a nőben, minden nőben, az anyát tudom legjobban tisztelni.

Ha figyelemmel kísérték fejtegetéseimet, lát akkor emlékezhetnek rá, hogy a koporsót vivő asszonyban a szegény anyát sajnáltam; az Örökimádás templomában egy nemzet anyjának nyújtott kegyelet érzete ragadt el magával; a drezdai kápolna Madonnájában mindnyájunk mater dilectissimájának arcát bámultam meg és a bennem keletkezett esztetikai érzetek is ily mértékben fokozódtak, míg a Miloi Venus szobra csak az emberi test arányainak tökéletességével, a hideg női arc önteltségének rajongást, de nem imádatot követelő büszkeségével támasztotta bennem fel a nézés és meglátás utján keletkezett gondolatokat.

Négy példával iparkodtam bizonyítani azt, hogy a megnyugtató, gyönyörködtető és követésre indító érzetek és fogalmak ébresztésére nem elég csak a világ szép jelenségeinek a nézése, de kell e célből a lélek meglátása is. Aki csak szemével gyönyörködik a látott dolgokban, az csak fél élvezetekhez, muló gyönyöröségekhöz jut.

(Vége.)

ellen s annak reformját az egyedül helyes irányba tereljék.

A cél az, hogy a polgári iskola tananyagát oly módon állapítsák meg, hogy már az iskolában bizonyos ipari előképzettséget nyerjenek a tanulók és pedig nem csak elméletileg, hanem gyakorlatilag is.

Ez által elérhető lenne, hogy a polgári iskolákból az ipar terére lépők előtt már nem lenne teljesen ismeretlen a műhely, vagy ha ipari szakiskolában akarják folytatni tanulmányaikat, már némi előismerettel bírnának.

Az orsz. polgári iskola egyesület biharmegyei köre is ennek az eszmének akar híveket szerezni, ezt az irányt szándékozik népszerűsíteni s ez okból a nyilvánosság elé viszi a kérdést. Gyűlést tart, amelyre a következő meghívót bocsátotta ki:

Az Országos Polgáriskolai Egyesület Biharmegyei Köre folyó hó 22-én délelőtt féltizenegy órakor Nagyvárad város székházának bizottsági termében a polgári fiúiskola reform-ügyének ismertetése céljából ülést tart. (Előadó: Biró Márk polgári isk. igazgató.) Az előadást vita követi, melyben bárki részt vehet. E nagyfontosságú kulturális kérdés minél alaposabb megvitatására az egyesület tagjain kívül a művelt város iskolaügyek iránt érdeklődő közönségét, a különböző jellegű tanintézetekben működő tanfőriaikat tisztelettel meghívja Az elnökség.

Répvásár jótékony céllal egybekötve

Guttmann műkereskedő áldozatkészsége.

*

A nagyvárad legelőkelőbb mozisínház, az Apolló foyerja hónapok óta gazdag dekorációjával ejtette bámulatba a közönséget. Folyton változó, színes és elvitázhatatlanul szép képkollekció díszítette a falakat s az esti publikumnak alkalma volt a legnépszerűbb festők munkáiból válogatni.

Annyira gyökeret vert már a képszerűség Nagyváradon, hogy Guttmann műkereskedő, aki hónapok óta figyel, tanulmányozza a nagyvárad közönség izlését, ellesi kívánságát, elhatározta, hogy állandóan megtelepszik Nagyváradon. Főlöszleg kiemelni ennek a ténynek különösebb jelentőségét, mert hiszen tudja mindenki, hogy mit jelent az a pikturára nézve, ha van egy kipróbált izlésű embere, aki fáradhatatlanul portálja, piacot teremt számára olyan empórumban, mint Nagyvárad.

Es mi hisszük, sőt látjuk is, hogy Guttmann nem kockáztat semmit sem. Maga a publikum követeli, hogy legyen egy állandó, megbízható cég, amelynek szignálása mellett megkapja a fejlett magyar piktura jelesebb termékeit.

A fellendült képkeresletre vall, hogy Guttmann már külön helyiséget is keresett az állandó tárlat számára. A Veiszlovicházban a régi Czillér-üzlet alkalmas helyiségében állította ki képeit s egész nap nagy látogatottságnak örvend a kiállítás.

A kollekció anyagából csak éppen hogy sebtiben felsorolunk egypár értékes festményt. Legjobban leköti az ember figyelmét Kónya Sándor komáromi képe. Egy városrészlet, amelyen szinte komor történelmi hangulat uralkodik, szemben a legfrissebb színekkel, amelyek vígan hozzák élénk a ma életét. Beregi Sándor igen nagy

sikerrel birkózott meg három vásznon a klastromi élet esendjével. Csendes tájképekkel szerepel a jónévű Kupeczky Albert, Csapó Jenő impozáns esendélete pompás ebédői dísz, de legszebb esendéletei vannak Z. Molnár Jánosnak (Eresz alatt). Szentmiklóssy Zoltán négy tájképet küldött, amelyekre báró Capri Vallérné alkuszik. Záhonyi Gézának van egy kis képe (Budai részlet); páras alkonyati, kék levegő önti el a budai házakat. A nagybányai iskola is képviselteti magát Dománovits Antallal, akinek kitűnő érzéke van az erős színek iránt, s rendkívül közel tudja hozni tárgyait. Teleky, Markó Ernő, Szvoboda Károly (nagy impozáns kép a kirakatban: Bortermelők tanácskozása) és Heyer Artúr mind jó nevek.

A tárlaton vasárnap igen nagyszabású képvásár lesz, amelynek jövedelméből igen tekintélyes összeg fog menni az ingyen kenyérre. Belépődíj nincs s az árak bámulatosan alacsonyok. Különben megjegyezzük, hogy éppen ma érkezik még újabb 70 kép s így az anyag jóval túl lesz a kétszázon.

A tenkei irodatiszt szerencséje.

Amerikába hívják tisztviselőnek.

A fősolgabirósági irodatisztek egyik szorgalmasabb tagja Korbucz Agoston érdekes ajánlatot kapott messze idegenből Amerikából. Több mint egy évtizede áll Korbucz Biharvármegye szolgálatában. Ez alatt az idő alatt a magyarségei és jelenleg a tenkei fősolgabiróságnál teljesített, illetve teljesít szolgálatot. A hivatalos akták intézése mellett dacára annak, hogy sokszor éjjel is az irodában kellett dolgoznia, még mindig tudott szakítani magának annyi időt, hogy az igazi köz javát is szolgálja. Különösen nagy érdemei vannak a esékei tűzoltóság megalakítása körül. A sportéletet ő teremtette meg Tenkén is. Sőt dacára annak, hogy görög keleti vallású, kitűnő magyar érzelméről akárhányszor példásan tett tanúságot. Minden reklam és különösebb támogatás nélkül pénzbeli áldozatok árán dalárdákat szervezett, ahol a magyarul is alig tudó román fiúk oly pompásan éneklék a különböző magyar nótákat, hogy élvezet hallgatni.

A társadalomban is általános szeretetnek örvendő irodatiszt most aligha meg nem válik állásától, sőt Magyarországtól is. Mint értesülünk a clevelandi és chicagói konzulátusoktól ajánlatot kapott, a konzulátusnál egy kitűnően javadalmazott tisztviselői állásra. Korbucz az ajánlatra minden különösebb megfontolás nélkül azonnal megadta a választ, hogy nem foglalhatja el, mert neki egyik testvérével szemben, aki most tölti az önkéntes évét, kötelezettsége van.

A kitérő válasza csakhamar újabb ajánlat érkezett Amerikából. E szerint a konzulátusnál Korbucz Agoston testvéréről is hajlandók gondoskodni oly formán, hogy tizen-négy-tizennégyezer korona évi fizetést biztosítanak részükre. Összehasonlítva az amerikai fényes ajánlatot a jelenlegi szerény irodatiszti, alig 2000 korona gázszíval, minden gondolkodás nélkül el kellett volna fogadnia azt. A rendes fizetésen kívül még tekintélyes mellékjövédelmet is jelent az amerikai hivatal, úgy hogy az évi teljes jövedelem bármelyik főispáni állásnál jobb.

Korbucz Ágoston a fényes ajánlattal komolyan kezdett foglalkozni. Örömmel újságolta el édes anyjának, aki néhai Korbucz János magyarségei görög keleti lelkész özvegye.

Az édes anyja is megörült az ajánlatnak, de mikor arról volt szó, hogy elváljanak egymástól, Korbucz édesanyjának köny esillogott a szemében és bármily szépek is találta az amerikai ajánlat által festett jövőt, nem egyezett bele, hogy fiai a nyomorúságos magyar koronákat a busás amerikai dollárokkal cseréljék fel.

Jelenleg úgy áll a dolog, hogy Korbucz Ágoston testvérel együtt rábeszélni igyekeznek édesanyját, hogy egyezzen bele kimenetelükbe. Nincs kizárva, hogy pár nap alatt sikerülni fog meggyőzni az anyát és akkor utnak indulnak Korbuczék Amerika felé, hogy az új világban kezdjék el a talán idehaza kétféle nem értékelt munkát koronák helyett esillogó dollárokért.

A Nőegylet estélye.

*

Az ideai husszu és szép farsangnak legragyogóbb éjszakája volt a tegnapi, a Bihar-megyei és Nagyvárad Jótékony Nőegylet estélye. Karneval herceg a jókedv rózsaszínű leplével vonta be a Vigadó pazar, villanyfényben uszó dísztermét, amely zsufóságig tömve volt díszes, előkelő közönséggel. A mámor édes parfüjem szállt szerte, kedves rózsaszínű hangulat áradt a közönség színes, tarka, pompázó soraiban, a fiatalság, — hejh de sokan voltunk ott fiatalok — megmutatta, hogy hogyan kell igazán népes és vidám kedvvel kihasználni egy ilyen tündéri farsangi éjszakát, amilyent a Nőegylet és annak lelkes rendező vezetősége nyújtott Nagyvárad publikumának . . .

Hat óra tájban egyik koesi a másikat érte a Fekete Sas előtt és pár perccel a kitűzött idő után Horkay Elemér már zsufolt ház előtt mondotta el rövid, de ötletes és szép megnyitó konferenszét.

Azután szétnyílik a kék függöny és megjelenik a lámpák előtt dr. Szathmáryné Zsigmond Anna, gyönyörű kék selyem ruhában, a kezében hatalmas virágcsokor. Nem lehet leírni azt az óriási, percekig tartó tapsvihart, mellyel a közönség régi kedvencét ünnepelte. Néhány nagyon szép műdalt énekelt frenetikus hatás mellett.

És most következett Patzkó Aladárné ének- és zenetanárnő tanítványainak szerepe. Mindenekelőtt a legnagyobb díszet hangján kell megemlékeznünk a tanárnőről, aki büszke lehet tanítványai sikerére.

Két bábú története, ez a címe a bájos baba-operának, amelyben minden baba, — a szereplő babák valamennyien Nagyvárad urí társadalmának bájos és szép leányai — igazán ragyogtathatja ének- és tánc-tehetségét. És ragyogtatta is. A darab rövid tartalmát közöltük tegnap, most csak a szereplőkről emlékezünk meg. Elsősorban kell kiemelnünk Palánkay Médyt, a zeneakadémia operatanszakának növendékét, akinek gyönyörű erős hangja igazi és komoly művészetet jelent már is. Ugyazintén Hubert Mancit, aki a Marosi operából adta elő a „Kacagó-baba” részletét. Fess, snájdig huszár volt és szépen énekelt Rónay Margit.

És a babák bemutatták a vásárló Pistuka (a kis Niessner Gabi) előtt a tudományukat. Két elragadó csöpp, Kenéz Gabi és Halász Erzsike meglepő ügyességgel táncolt. Thury Ducika és Patzkó Elemér a tót táncot mutatták be nagyon ügye-

sen. Patzkó Sárika igazi kis művésznő, bállett-egyveleget táncolt gracióz-finomsággal és tüzes temperamentummal. Zugó tapsvihar volt érte a jutalom. Thury Ducik és Papolezy Feri a modern bababálból mutattak be táncjelenetet. Popper Annus sikkes angol-táncát megkellett ismételni. Nagyon szép volt, egyike a legszebbeknek a Faust-keringő, amelyet Csanády Lujzika és Kollárszky Miklós lejtett.

A szép táncokért elsősorban Antalfy Margitka táncatanárnőt illeti őszinte elismerés és díszlet.

Külön kell megemlíteni még Hubert Mancit és Laszky Adica gyönyörű olasz ketőcsét, Tosti, olasz szerenádát énekeltek igazi művészettel. A kíséző kar tagjai voltak festői olasz jelmezben:

Voronyák Olga, Schmidt Magda, Papp Klára, Bagossy Viola, Pásztor Elza, Pless Irénke, Nozáky Magda, Csanády Lujzika.

A bábuk énekkarában énekeltek: Arlow Annus, Olasz Böske, Halász Kafa, Steinhacker Vali és Adica, Keztyüs Piri, Kozma Ilonka, Rajz Margit, Kiss Ilke, Pallós Ilonka, Nagy Irén, Szekernyés Anna.

A babakereskedők szerepét Ember Géza és Székely Lajos töltötték be, vásárló hölgyek voltak: Hettyei Margit és Ember Ilonka.

Végül Zsigmond Anna Bura Karesi kísérete mellett magyar dalokat énekelt, s a folytonos tapsoknak, ujrázásoknak alig akart vége szakadni.

Műsor után megkezdődött a tánc és vidám kedvben tartott a késő éjjeli órákig.

Özv. Des Echerolles Kruspér Sándorné, a nőegylet elnöknője táviratilag mentette ki elmaradását, mert Szegeden, Gerliczy Ferenc betegágyánál van.

A jelenvolt óriási közönség soraiból a következők nevét sikerült feljegyeznünk:

Asszonyok: Ifj. Des Echerolles Kruspér Sándorné, Hlatky Endréné, özv. Bulyovszky Józsefné, Buttyka Lajosné, Szathmáryné Zsigmond Anna, Nagy Odönné, dr. Gyertyánffy Lászlóné, Lakatos Józsefné, dr. Halász Mártonné, S. Kacsóh Fatime, Körmendy Endréné, Mazalik Józsefné, Miheska Lajosné, özv. Öváryné, Rech Gézáné, özv. dr. Deákné, Keztyüs Jánosné, Kertész Dezsóné, Szilágyi Gézáné, Schönberger Arminné, dr. Verzár Istvánné, Papp Károlyné, dr. Tassy Lajosné, Vidosits Gyuláné, Szalay Józsefné, Moskovits Imréné, Zsdánszky Lászlóné, Csécsi-Nagy Imréné, Paksy Gusztávné, Mórítz Péterné, özv. Zathureczky Albertné, Fényes Lórádné, Bócz Gézáné, Csapó Lenke, Kakas Istvánné, Kollárszky Miklósné, Géczy Gézáné, Papolezy Józsefné, Simon Akosné, Szücs Istvánné, dr. Wallner Ödönné, dr. Mayer Lászlóné, dr. Pelle Jánosné, dr. Altmann J-né, dr. Fráter Iréné, Sulyok Istvánné, Antalfy Antalé, Lakos Lajosné, Tyll Jánosné, Széles Károlyné, Szkuba Gyuláné, Baranyi Lászlóné, Szöke Andrásné, Nagy Odönné, Horkay Elemérné, dr. Thury Lászlóné, lovag Arlow ezredesné, Schier Ferencné, Tapfer Sándorné, Justh Károlyné, Molnár Gézáné, Gyenge Béláné, Govrik Akosné, Székely Sándorné, Moskovits Józsefné, Sas Edéné, Tabéry Arminné, dr. Nemes Aronné, Bachmann Fülöpné, özv. Horváth Kálmánné, Komzsis Józsefné, Szeiler Józsefné, Szabados Pálné, Halmos Andrásné, Kinzel Sándorné, Olasz Elemérné, Rimanóczy Béláné, dr. Cziffra Kálmánné, Bige Gyuláné, Erdélyi Józsefné, Papp Imréné, dr. Szinthy Lajosné, Hiller Sándorné, Schweiger Edéné, Vajna Józsefné, Palánkay Károlyné, Darvassy Lajosné, dr. Némethy Ferencné, Sztreska Imréné, dr. Zigre Miklósné, dr. Sarkady Sándorné, Varró Domokosné, Tamásfalvi Thuiné, Szilágyi Gézáné, Rónai Árpádné, Ember Gézáné, Niessner Aladárné, Laszky Arminné, dr. Stokker Józsefné, özv. Bozóky Rudolfné, stb.

Leányok: Bulyovszky Erzsike, Hutschenreiter Jolán, Nadányi Jolán és Klári, Baranyi Boriska, Dietrich Henzi, Váradi Stefi, Maczalik Gabi, Palánkay Médy, Raesek

Duci, Rech Ducik, Máthé Mici, Óváry Klárika, Rimler Gizella, Schönberger nővérek, Paksy Leona, Mórítz Marianna, Zathureczky Klári, Bócz Ella, Kakas nővérek, Szőnyi Iduska, Vajna Piroska, Szilágyi Jolán, Kollárszky nővérek, Csillag nővérek, Géczy nővérek, Szücs Lily, Heimann Lily, Pásztor nővérek, Nádudvary Lily, Nemes Annus, Hirschmann Annuska, Kereszty Stefi, Wallner Joly, Altmann Sári, Rech Tusy, Sulyok Ica és Gizi, Antalfy Margitka, Lakos Margitka, Beöthy Irénke, Baranyi nővérek, Rác Sári, Reichard Erzsi, Takács nővérek, Kazay nővérek, Polgár Juliska, Breider nővérek, Justh Magda, Stettner Ica, Komzsis nővérek, Szilágyi Jolán, Olasz Gizi, Vajna Margit, Rimanóczy Rózsik, Nádudvary Vili, Bige Berta, Papp Manyi, Szinthy Etel, Stepan Böske, Plopa Delila, Sárfy Rózsik, Kreiser Margit, Varró Zsófi, Thury Treszka, Cziffra Vilma, Vásárhelyi Vilma, Petróczy Alice, Rónay Margit, Olga, Böske, Hettyei Margit, Ember Ilonka, Thury Ducik, Hubert Mancik, Patzkó Sárika, Laszky Adica, Voronyák Olga, Schmidt Magda, Papp Klári, Bagossy nővérek, Pásztor Elza, Pless Irénke, Nozáky Magda, Csanády nővérek, Popper Annus stb.

Akit csak a bíróság előtt lehet megtalálni.

A zsebmetszőnek a főtárgyaláson kézbesítik a vádiratot.

Érdekes ügyet tárgyalt tegnap a nagyvárad kir. törvényszék Ember Géza törvényszéki bíró elnökletével. A vádlott Bernáth János többszörösen büntetett, rovott multu egyén, akinek gyakran gyülik meg a baja a rendőrséggel és a bíróság előtt is igen ismeretes már becses személye.

Bernáth János most csak egy egész egyszerű, de peches zsebművelésért felelt a törvényszék előtt. A mult év június 16-án nagyvásár volt éppen Nagyváradon és Bernáth is ott sürgött-forgott a vásári nép között, várva a jó alkalmat. Ez a bizonyos kedvező alkalom is megérkezett Simi József napszámos személyében.

Henezidáról jött be a napszámos, hogy eszimat vegyen magának, a zsebében volt 18 korona pénze egy kis zsaeszkóba téve. Javában nézegette a eszimat, amikor érzi, hogy egy kéz motoszkál a zsebében. Persze nem az ő keze volt; hirtelen odakapott és sikerült is elesipni a tolvaj idegen kezét. Bernáth János azonban ekkor már egy hirtelen mozdulattal a másik kezébe csuszta a pénzes zsebkötőt s mikor megfogták, hirtelen elejtette a pénzt és rá akart lépni, hogy ne vegyék észre. Most azonban felsült a zsebmetsző-fogással. Simi József ellődította s így szerencsésen megmentette a pénztét.

— Tolvaj, rendőr! — kiáltott a körülötök levő vásári nép s a rendőr fel is irta az esetet. Bernáth ellen megindult az eljárás, de nem tartóztatták le.

Hogy azóta hol, merre járt, azt igazán nehezen lehetne tudni. Elég az hozzá, hogy a tegnapi főtárgyaláson megjelent és védekezett. Mindent tagadott és alibit akart igazolni. Ez bizony nem nagyon sikerült neki.

Javában folyt a tárgyalás, Bernáth élénken hangsúlyozta ártatlanságát, amikor egy rendőr jelentkezett a főtárgyalási elnöknel:

— Bernáth Jánost keresem, hogy egy vádiratot kézbesítsek neki. Nincs lakása, sehol sem lehetett megtalálni, most azután megtudtuk, hogy főtárgyalásra van beidézve.

Igy azután Bernáth a főtárgyaláson vette át az ellene szóló vádiratot. Ujabb lopásról van szó, amit egy hónappal később júliusban már a vasúti állomásnál követett el.

Az előbbi lopásért azután 1 évi börtönrre ítélte a törvényszék. És Bernáth János felebezzett.

Megszökött szerelmes párok.

A barakonyi bíró lánya, Katica.

A cséffai járás arról nevezetes, hogy csak nyáron kell az asszony, télen pedig kiadják nekik az utat.

— Ne pusztítsa a kenyeret. Mondják a férjek. A szegény időszakai feleségek pedig mehetnek egyik hatóságtól a másikhoz s mire ügyeikben valami intézkedés történhetné, már eljön a tavasz és szent a béke egész a télig. Ilyen körülmények között kétszeresen érdekes, hogy most épen a cséffai járásban szöktetett meg két szerelmes legény két leányzót. A lányok szemükhénye voltak a szülőknek, ép azért úgy vigyáztak rájuk, hogy a hétfejű sárkány sem őrizhette volna őket jobban.

És mégis hétfőn reggel a barakonyi bíró Olló István üresen találta a lánya ágyát. Csakhamar kiderült, hogy a leányzó nem töltötte odahaza az éjszakát, hanem este mikor már mindenki aludt bíró uram portáján, Kati a falu legszebb leánya nesztelenül kímászott az ablakon és a közeli sarkon várakozó szekérre ugorva eltűnt.

A bíró mozgósította a kisbírókat, az esküdteteket, a saját eselődjeit és az egész falu népét.

— Fel kell kutatni Katicát. Egy hordó bor, meg egy köből tiszta buza néz ki a bírótól annak, aki megtalálja.

Talpon volt az egész falu. Felkutatattak minden csürt, sőt még az istállókba is benéztek, de Katicának nyoma sem volt. Végre is a cséffai főszolgabírónak panasolta el buját, bánatát a bíró és csendőröket kért a leánya megkereséséhez. A főszolgabíró mindjárt ki is rendelte a két szuronyos zsandárt. A bíró maga mellé vette a karhatalmat és nekivágott a tanyák világának.

Hosszu kutatás után rá is találtak Katicára, még pedig egy fehérre meszelt, tiszta tanyai szobában, amint egy barakonyi szegény legénynek a zsebkendőjébe varta a tulipánvirágot.

A legény nem volt a közelben, de talán szerenéséje is volt, mert a dühös bíró kijelentette, hogy paprikást készít belőle, ha megtalálja.

Katica sirt, rimázkodott. Hiába való minden. Mikor pedig ellenszegült, a két csendőr karon fogta és a bíró szekérére vitte.

— Legalább egy Istenhozzádot mondhasssa neki! Könnyögött a leány. De már ezt nem hallotta serki, a szekér robogva haladt Barakony felé a csendőrszurony között ülő szépséges Katicával. De azért odahaza, ha könnyek közt is, de kijelentette:

— Azért, hogy ő szegény legény mégis megmutatom, hogy a bíró lánya lesz a felesége.

Balogh Mari szerelme.

Balogh Mari szépségéről meg a vagyonáról az egész Cséfa beszélt. A legények álmukban mertek csak rá gondolni. Az öreg Baloghék is féltették az egyetlen gyermeket és mindent elkövettek, hogy az összespórolt vagyon csak növekedjék a leány házassága által.

Hej pedig be sok cséffai deli, de szegény legény szerette volna magáénak mondani a

szép Balogh Marit. Hogy minden legénynek elvegyék a kedvét a további kísérletezéstől, eljegyezték a leányzót a falu leggazdagabb legényével. Már két éve, hogy jegyben jártak a fiatalok, de az esküvő napja még mindig nem volt kitűzve.

— Ráérünk erre apám! Jobb nekem idehaza. Majd lesz módom maguktól külön lenni ha...

Igy beszélt és tologatta kijebb az esküvő napját a szép Mari. Eközben pedig esténként a szomszédos Virág Tógyerrel, egy szegény sorból való legénnyel szötte a jövő tervét és talán várta az öregek halálát.

Vasárnap este azonban az öreg Balogh kijelentette, hogy még a farsang alatt meg kell tartani a lakodalmat.

— Jól van apám, ha másképp nem lehet, — nyugodott bele a leány. Egy fél óra mulva azonban már tudta a dolgot Virág Tógyer is és reggelre, mikor a nap áttört a téli ködön, se Mari, se Tógyer nem voltak sehol. Az öreg Balogh a haját tépte mérgében s sietett a főszolgabíróhoz. Ő is megkapta a két csendőrt ő érte is feljárták a tanyákat, de mint tudósítónk jelenti, tegnap estig nem találtak rájuk.

Kevés a honvédszár-tiszt.

Flohr János parancsnok vizsgálata. Minden rendben van, csak kevés a tiszt.

Flohr János alezredes a 2. honvédszár ezred parancsnoka tegnap fejezte be a rendes évi vizsgálatát. Debrecenből jött, szemlét tartott a kaszárnyában, a tisztikar és a legénység fölött.

Mindent a legnagyobb rendben talált. A legénységi szobák, istállók és az uniformisok ragyogtak a tisztaságtól. Flohr János alezredes a legnagyobb megelégedésének adott kifejezést, megköszönte a meleg, szeretetteljes fogadtatást, amiben a tisztikar részesítette.

A vizsgálat tehát minden zökkenés nélkül folyt le. Anélkül, hogy a minden tekintetben pedáns ezredparancsnok a legkisebb hibát talált volna.

Feltűnt azonban egy igen érdekes és éppen olyan sajnálatos tünet. Nagyon kevés a huszártiszt. Van például egy osztálya az ezrednek, ahol tizennégy tisztre volna szükség. Most azonban csak öt tiszt, két főhadnagy, két hadnagy és a századparancsnok látják el az egész osztályt. Az öt tiszt közül a legmagasabb rangú, Jászay Miklós százados jelenleg súlyos betegen fekszik. Helyébe egy másik százados lépett, aki most két század ügyeit kénytelen végezni.

Érdekes, hogy ezt a feltűnő hiányt nem tudják mivel magyarázni. Ezelőtt egy pár évvel még valósággal ellepte a fiatalság a Ludoviceumot, ahol a lovastiszteket képezik. Ezenkívül nagyon sok honvéd és közös huszárhadnagy került ki és most mintha bezárták volna a Ludoviceum kapuit. Egyetlen magyarázata a tisztihánynak az, hogy az új tüzérezredek és különösen a honvédtüzér ezred felállítása nagyon sok tisztet vont el régebbi ezredeiktől és helyüket nem lehetett még pótolni.

A honvédelmi miniszteriumban úgy akarnak segíteni a tisztihánynon, hogy az önkénteseknek megkönnyítik a tiszti vizsgát. Természetesen azoknak, akik aztán benmaradnak a honvédségnél.

HIREK

■ ■ ■

* **A Mária-kongregációk köréből.** Az Urak kongregációja ma este fél 7-kor, az Urnök kongregációja ma délután 5 órakor tartja összejövetelét a szokott helyen.

* **A Katolikus Kör választmánya** tegnap este ülést tartott, melyen a folyó ügyeket intézték el. A felvett új tagok a következők: Geleta Géza, Böhm Jenő, Ujfalussy Géza, Singlár Gyula, Réz Mihály, Farkas István, Tóth Béla, Ipolyi Keller Gyula, dr. Bozóky Dezső, Schwartz József, Vacsics Ottó, Erdélyi Zoltán, dr. Várszeghy Lajos, Körössy József, Losonezy Gábor, Gilreiner Adolf, Mikes Jdön, Hegedüs Gyula, dr. Darida Lajos, dr. Márkus Tibor, Grócz Béla, Skultéty István, Zsigó György, Herkély József, dr. Kacián Kálmán, Papp István, Haberland Gyula, Németh Antal, Bognár József, Szeiler József, Schabernik Lajos, Salkovics Pál, Kovalik János, Sándor Nándor, Senker Ede, Leitner Ferenc, Pataky Elek, Fábian Lajos, Gáty Béla.

* **A Tenkei Takarékpénztár r.-t.** március hó 8-án tartja 21. évi közgyűlését. Ez a vidéki pénztintézet az elsők között tartozik a hasonló üzletkörű intézetek között. A félmillió részvénytőkével bíró intézet múlt évi tiszta nyeresége 95204 korona, ami már egymagában is igazolja, hogy az intézet vezetése kitűnő kezekben van. A közönség részéről az intézet iránt évről-évre fokozottabb bizalom nyilvánul meg.

* **Kürthy Emilné meghalt.** Tegnap délelőtt meghalt Budapesten Kürthy Emilnek, a jeles írónak a felesége. Kürthy Emilné Szemere Bertalannak volt a leánya és az emigráció korszakában Párisban született. Tizenhat éves koráig a párisi Notre Dame-kolostorban nevelkedett, majd hat éven keresztül Bécsben élt és onnan jött 1875-ben Budapestre, ahol csakhamar teljesen magyarra lett, 1880-ban ment feleségül Kürthyhez. Igen művelt és tehetséges asszony s 1895-ben átvette a Háztartás című, nők számára kiadott heti újság szerkesztését. Fordított több angol és francia regényt.

* **Halálozás.** Részvétel értesülünk egy derék, fiatal tisztviselő: Rózsa Kálmán aradi posta-távirda segédellenőr haláláról. Az alig 35 éves fiatal tisztviselő súlyos betegen hazajött Nagyváradra szeretetei körébe, ahol tegnapelőtt elhunyt. Halálát nejlén és három kis gyermekén kívül nagy rokonság gyászolja. Temetése ma, esütörtökön, február 19-én délután 4 órakor lesz a Lukács György-u. 28. sz. háztól.

* **A közönséghez!** A főgimnáziumnak f. hó 21-re hirdetett farsangi ünnepélye a „Szabadság” tegnapi számában megjelent „Gimnázisták tornasztrájkja” című közleményben foglaltak miatt elmarad. Midőn erről, mint a tervezett ünnepélynek egyik rendező tanára, az egész tanártestület megbízásából értesitem az ünnepélyünk iránt érdeklődő közönséget, egyben megnyugtatóan azok részére, akik már jegyeket is szereztek, kijelentem, hogy gondoskodni fogok a jegyek visszaváltásáról. Nagyvárad, 1914 febr. 19. Kovács J. Kandid, prem. főgimn. tanár.

* **Liedl Lujza szerencséseje.** Tegnap számunkban sok rokonszenvenvel foglalkoztunk Liedl Lujza sorsával, aki igazán jobb sorsot érdemel. Az uri család gyermeke a sajtó és Kemény L. ignác rendőrkapitány buzgólkodása révén hatalmas reklámhoz jutott s valósággal versengtek érte. Már a kora reggeli órákban nyugtalan telefoncsilingelés verte föl Kemény kapitányt.

Többen érdeklődtek Liedl Lujza iránt a *Tiszántúl* híradása alapján. A Lloyd-kávéház tulajdonosnője tett legelőször ajánlatot, hogy szívesen alkalmazza nevelőnőnek két gyermeke mellé. Azután az Emilia gőzmalom egyik tisztviselője kereste Kemény kapitánynál a kis leánya mellé. Kalenda János pedig elküldötte egyik alkalmazottját, hogy ha Liedl Lujza elfogadja, akkor még a mai nap folyamán alkalmazza két leánya mellé. Liedl Lujzát könnyekig meghatotta ez a nagy rokonszenv és érdeklődés. Kész örömmel fogadta el Kalenda meghívását és ha sikerül az anyagiakra nézve megegyezni, akkor hamarosan állásba jut. A szegény leány sorsa iránt melegen érdeklődnek és ő nagy hálával van az érdeklődők iránt.

* **Névmagyarosítás.** Grünvald Ignác nagyváradi születésű vécsi lakos családi nevének „Gerő“-re kért átváltoztatását a belügyminiszter megengedte.

* **Vesztett kutya egy fosztókáiban.** Tegnap este rémes jelenetek játszódtak le Drágeséke községében. A falu asszonyai és leányai fosztókába gyűltek össze. Tíz óra után nagy kutyaugatásra és vonításra lettek figyelmesek az összegyűltek. A vonítás folyton közelebb hallatszott, míg közvetlen az ajtóhoz ért. A fosztókában előbb azt hitték, hogy farkast szorítottak be a kutyák. A merészebbek kilóptek a házból. Elsőnek Paskucz Tivadarné ért az udvarra. Alig hagyta el azonban a ház tornácát egy hatalmas fekete kutya ugrott rá s mielőtt védekezhetett volna, karját és oldalát össze-vissza marta. A kutyát alig lehetett levérni az asszonyról. Majd mikor nagynehezen ki tudták szabadítani a veszedelmes helyzetbe jutott asszonyt, a kutya az udvarra gyűlt asszonyokra vetette magát és közülök többet megmarta. A hatóság megállapította, hogy a kutya vesztett volt. A megmarta asszonyokat felszállították a Pasteur intézetbe.

* **Csend a kereskedelmi iskolában.** A múlt napok eseményei lázas, izgatott állapotban tartották a nagyváradi kereskedelmistákat. Most azonban, mikor már megtörtént a döntés, lecsillapodtak a felizgott kedélyek. Meg volt a konferencia. Egy fiu eltávozott a színházzal kapcsolatos dolgok miatt, a másikkal, kit a levelek pénzért való eladásával gyanúsítottak, kiderült az ártatlansága s ez most már nyugodt lélekkel, hóna alá esapott könyvekkel siet az iskola felé, hogy letelepedjék a poros, faragott, de megszokott és kedves padokban és hogy ha a balszerencse úgy hozza, újból hozzá fogjon a szekundák fogásához.

* **Öngyilkos váradi leány.** Budapestről jelentik: Kovács Rafael nagyváradi szabó-mester leánya 4 év előtt felkerült Budapestre kis leányával. Innen egy impresszárióval Moszkvába ment, ahol a táncban kiképezte magát, csakhamar fölkapott tündére lett az éjjeli világnak. Jól ment a dolga, segítette bátyját és szüleit. Most ismét visszajött Budapestre és tegnap délután minden ok nélkül, mikor a kis leány kint játszott az udvaron bátyja lakása előtt, szíven lötte magát. Tettének oka ismeretlen.

* **PéNZ Ő felsége.** A Pathe-gyár világhírű remekei között első helyen áll a gyönyörű francia darab, a melyet „PéNZ Ő felsége“ cím alatt ma mutat be a Vigadó mozgó színház. Pazar kiállítás, elsőrendű alakítások jellemzik a nagyszerű darabot, minden szerep kiváló párisi művész kezében van. Pompás, modern bohózat a „Szóktetés aeroplánon“, a „Pathé Journal“ pedig a legújabb világeseményeket mutatja be. Másik acagtató humoreszk a „Gimpli vagyona.“

* **Megugrott sikkasztó.** A fiúmei rendőrség értesítése szerint Jakab András 28 éves mátészalkai születésű ref. vallású magas hivatalnok, Holstein és Ternér kárára 6000 koronát elsikkasztott, s azután megszökött. A sikkasztó areképét is beküldötte, ezenkívül személyleírását is közli. Jakab András gyenge testű sovány ember, kissé kopasz, orra hosszú, hajlott, bajussza és szakála borotvált. Beszél magyarul, németül, olaszul és horvátul. Arcán néhány lenese van, köztük egy nagyobb a balszem alatt. Bal gyűrűsujján néhány seb forradás van. A kinézése zsidótypus. A beküldött areképet a rendőrkapitányi hivatal bünyügyi osztályánál meg lehet tekinteni.

* **Koczkás József a Korona kávéházban.** Ma és minden este a *Koczkás József és Rűcskös Jozsó* karmesterek vezetése mellett közreműködik egy elsőrangú tambura és ének zenekar, esténként változatos műsorral a legújabb ének és zeneszámokból, a társulat tagjai: Berényi nővérek, Tócsi Böske és Ferike, Törő Nusi és Gombos Zsófia énekesnők, a műsorból kiemelendő *Kőszegi Ferenc* országos híri baritonista. Szabad bemenet. Kezdeté este 8 órakor. Szíves pártfogást kér *Koczkás József* és *Rűcskös Jozsó* karmesterek.

* **Tánciskola.** Antalfy Margitka folyó hó 21-én új táncanfolyamot nyit felnőttek részére saját intézetében Teleky-utca 3. szám. A tanfolyam 2 óra terjed, és magába foglalja az összes táncujdonságokat, úgy mint Tangó-, One-Step-, Two-Step-, Boszton stb. A beiratás már megkezdődött, jelentkezni a fönt irt táncintézetben lehet egész nap. Külön órák a nap bármely szakában vehetők, külön megállapodás szerint. Minden vasárnap d. u. 4 órától 6-ig: és este 9-től 11 óráig nagy boszton gyakorló kolón van.

* **Egy Bösendorfer gyártmányú** concert zongora eladó, déli 12 órától d. u. 2 óráig tudakozódni lehet a tulajdonosnál Báthori-utca 8. szám alatt.

* **Ingtalan eladás.** Nagyteleky-utca 31. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes föltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

x **Tölgyszőlőkaró** hegyezett, hasított 2 méter és 1 méter 60 cm. hosszúságban Bihar-dobrosd állomáson, legelőbb egy waggonrakomány (cca 4000 drb.) megrendelhető a Polgári Takarékpénztár r. t.-nál Nagyváradon Kossuth-utca 6. szám. Telefon szám 11-95

x **Kossuth-utca 2. sz. ház emeletén** egy kétszobás udvari lakás hozzá tartozó mellékhelyiségekkel május 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári takaréknál.

* **Házvezetőnőnek** ajánlkozik helyben vagy vidéken egy jó családból való fiatal nő, aki főzést és házi teendőket jól érti. Cim megtudható a kiadóhivatalban.

x **Ridzyk József** épület- és műlakatos Nagy-Várad, Beöthy Ödön-utca 1. szám. Javítások gyorsan és pontosan készülnek. Elvállal minden a szakmába vágó épületmunkát a legogyszerűbbtől a leeddisesebb kivitelig, terv és rajz szerint Szegecselt vasoszlopok, üvegházak, vastetők, vasablakok tűzmentes vasajtók, sirkorítások, üzleti vasredőnyök, ablakredőnyök, cégtáblák, takaréktűzhelyek. Lev.-lap hívásra azonnal megjelenek.

x **Az E. K. A. R. T.** (Egyesült Kereskedelmi- és Automobilszállítási Részvény Társaság) helybeli fiókja luxus és teherautomobilokat szállít az összes felszerelési cikkekben *Szilágyi Dezső-utca 6. sz. a.* nagy raktárt tart. *Telefon: 13-21.* A cégnek *Körház-utca 6. sz. a.* pedig minden tekintetben megfelelő nyilvános garázs és javítóműhelye van szakfelügyelet alatt. *Telefon: 13-52.* Benzin és olaj nagy raktár! A cég felhívja az érdekeltek figyelmét utirányba forduló lámpáira, melyek itt szerezhetők be.

Áruraktár leredukálása folytán
mélyen leszállított árak
Kossuth-utca
elején.
Kertész S. Sándor

női divatáruházában.

Eladásra kerülnek a következő cikkek melynek minőségei elsőrendűek,

Kosztüm, ruha és bluz szövetek.
Selymek, bársonyok. Vásznak, schiffonok, asztalneműek.

Posztó, szövet, vászon, plüsch, és csipke függönyök. Ágy- és asztal terítők. Szőnyegek. Mosóbarhetek, zephierek és kartonok. Kész női és férfi fehérneműek

Paplanok. Szörme áruk.

Menyasszonyi kelengyék
Csipkék, himzések, harisnyák és bélésárúk és itt még sok föl nem sorolt árucikkek. Vidékre mintákat mig a raktár tart nagy készséggel küldök.
Telefon az egész vidékre 10-30.

x **ZOMBOR SÁNDOR** sebész-orvos műszer-kötszer és testegyenestő gépek készítője. Nagyváradon, Nagy Sándor-utca 17. sz. alatt, ahol villanyerőre berendezett műhelyében készít mindenféle fémcsiszolást, nikkelezést és minden e szakmába vágó munkát jutányos áron.

x **Erdekében áll,** hogy megrendeléseivel felkeresse *Biró László* és *Tsa* úri- és papi szabókat. Meglepő olcsó árak. modern szabás, elsőrendű munka *Sal Ferenc-utca 17.* Telefon 832 sz.

x **Ne olvassa el e sorokat** anélkül, hogy meg ne jegyezze magának, hogy a legjutányosabb játék, ajándék, ridikül, nyakkeendő és diszműáru üzlet Nagyváradon a *Párisi Bazar Sas* épületében van.

x **Ossi-tér 14. sz. házban** több lakás és üzlethelyiség minden órán kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál Kossuth-utca 6.

x **Báli női atlasz cipők** minden színben és fehér bőr cipők 3 koronáért kaphatók, női chevrau vagy boks cipők 7 kor., férfi chevrau v. boks cipők 8 kor., fiu boks cipő 35-39 számig 7 kor., divatos kemény kalap 4 kor., caloslik, téli cipők, fehérruhák, ur divatcikkek legolcsóbban beszerezhetők Feketénél, Szent János-utcán, Kis Pipa vendéglő mellett.

x **Érdekében áll mindenkinek pénzt megtakarítani** ha bevásárlást óhajt eszközölni a téli idényre, előbb kereste fel az **Ungerleider Salamon** üzletét Szent János-utca 4. szám alatt, a hol férfi, női, gyermek trikók, lélekmelegítők, szövetek, kesztyűk, harisnyák, kamásnik, továbbá esipkék, szallagok, himzések mélyen leszállított árban beszerezhetők.

x **Két jogász sétál a városban**, szemben találják magokat egy régi ismerősükkal Pista barátjukkal, a mint ránéznek feltűnik előttük, a barátjuknak elegáns felöltője van, a melyet hallatlan olcsó árban szerezhet be mindenki **Nagy Sándor** férfi divatruha kereskedésében a **Zöldfa-utcán**, passagő-kapu mellett

x **Kossuth-utca 2. sz. házban** a volt Szichta, valamint Tóth Zsigmond-féle üzlethelyiségek azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

x **Szöllős-utca 12. sz. házban** több egyszoba s mellékhelyiségeiből álló lakás azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál Kossuth-u. 6.

x **Kossuth-utca 2. sz. alatti** volt Szichta-féle üzlethelyiség 1914. május 1-től kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

Elsőrendű modern hölgyfodrászterem a

Rammingeré

színházi és hölgyfodrász

szemben a színházzal

Telefon 1076.

Telefon 1076

x **Csokoládé Király Rákóczi-ut.** Főüzlet Kossuth-utca Sas palota. Aszódi cukorka és csokoládé különlegességei a legjobb és legolcsóbbak. Cukor a szakértők tudomására adom, hogy Kugler Gerbeaud bonbonok üzletében bontva is kaphatók budapesti árakkal. Vigyázat fő üzletem Kossuth-utca Sas palota, ajánlom a cukorka vásárló közönségnek, nézze meg 5 nagy szép kirakataimat olcsó gyári árakkal. Cikkeimből sokan utánoznak. Egy idejűleg ajánlom Aszódi 8 féle zamatu pörkölt kávéimat, mely úgy izre mint zamatra utánozhatatlan. Kávé pörköldém kora reggeltől késő estig a fogyasztó közönség rendelkezésére áll. Az új kávék, új teák megjötték és valódi teakrumok igazán olcsón Második fiók Kert-utcán van Telefon számok 635, 610, 10-16.

x **Az olaszországi hölgyek szépségének titka.** Közismert dolog, hogy az olasz nők szépségük által kiválnak az összes nemzetek szép hölgyei közül. Szépségük titka a »Crema Italiana« nevű csmetikus szer, melytől a legcsunyatb nő is szép egyszeri használat után, már nálunk is kapható a Szent László téri droguerában.

POVAZSÁN JÓZSEF

hatóságilag engedélyezett
electrotechnikai vállalata
Nagyvárad, Bazár épület,
színház oldal.

Telefon 525.

Telefon 525.

x **Sikkes, elegáns modell kalapjaimból** visszamaradt szép választék, azokat féláron alul árusítom. Gyászkalapokból nagy raktárom van és modell után 4 óra alatt szépen, pedánsan készítek is. Tisztelettel **Ujhelyi Róza** Nagyvárad, Rimanóczy-utca Royál-kávéházzal szemben.

x **FELHÍVJUK** a nagyérdemű hölgyközönség szíves figyelmét a most megnyitott **Rácz és Vass** női divatszalonban készülő eredeti angol kosztüm és felöltőkre. Mérsékelt árak. Nagy Sándor-u. 17.

x **Uj üzlet** nyílt meg férfi és női divatárakban, varró kellékekben eddig nem létező olcsó árakkal. Béli kesztyűk és harisnyák óriási választékban. Minden héten új reklám hét, a reklam cikkek a kirakatban árakkal kitéve, a heti reklam árak ridikülők, harisnyák és zsebkendőkben. **Szt. László-tér, Sas épület** (volt Radó féle helyiségben) Klein Vilmos és Társa cégnél.

x **Több egyszobás lakás** kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

„The Roosevelt Schoe“
amerikai cipők
12.50 és 16.50 kizárólag

Reichard Dezső

cégnél

Rákóczi-ut Orsolya zárda
épületében kaphatók.

Fogak és fogsorok úgy kaucsukba mint aranyba foglalva szájpádlás nélkül, továbbá arany koronákat, csapfogakat, hidmunkákat fog és gyökér húzás és tartós fogtöméseket készít

Engel Dezső,

visszgázott fogtechnikus.

N.-Várad, Bémer-tér (Emke Kávéház felett.)

Legszebb ajándék
orvosoknak és ügyvédeknek
egy zománcztábla.

Készíti

Diósy Mihály

Telefon 839.

Telefon 839.

A legszebb
kézimunkák

Tátray cégnél

Rákóczi-ut 4.

Telefon 783.

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Csütörtök: Tatárjárás.
Péntek: Mértföldkövek.
Szombat: Viola.
Vasárnap: Sárga esikő.

Mértföldkövek. Pénteken este, nálunk oly nagy tetszéssel fogadott Knoblauch darabot: a Mértföldköveket adják elő. A Faun zseniális szerzőjének ezt a színpadi alkotását is nagy rokonszeggel vette a publikum, amely a Mértföldkövek pénteki előadása iránt is, meleg érdeklődést tanusít.

A Mozikirály. Tekintélyes azok száma, akik a közönség szokatlan érdeklődése folytán a mult vasárnap nem kaptak jegyet a Mozikirály délutáni előadására. Ez készítette a színház vezetőségét arra, hogy a Mozikirályt most vasárnapra újból műsorra tűzze és kétségtelen, hogy ezt a pompás vidám operettet mos is zsufolt ház fogja végignézni.

Tatárjárás. Van a Szigligeti-színház repertoírjának néhány műsordarabja, amelyek reprize jóval nagyobb érdeklődést kelt, mint bármely újdonság. Ezek között a műsordarabok közül való a Tatárjárás is, a manóver hónap kedves epizódjainak ez a tárháza, amelynek keretei között Lörentey főhadnagy és a szép Riza bárónő poétikus szereimi idillje folyik le. A Tatárjárás, amelynek zenei szépségei is kedvencei a közönségnek, ma, csütörtökön este kerül színre, Riza bárónő szerepében Görög Olgaival.

MULATSÁG

Kolonesték. Szépen sikerült kolonbál volt kedden este *Antalfy* Margitka kolonjában. A Balogh ōrnagyné és Kelepecz Lajosné urnók védnöksége alatt álló kolon tartotta befejező estélyét, amelyen szép számmal vettek részt a város uri lányai. Rácz Imre muzsikája mellett a hajnali órákig tartott a tánc.

Jelen voltak:

Asszonyok: Balogh ōrnagyné, Kelepecz Lajosné, Sulyok Istvánné, S. Kaesóh Fatime, Körmendy Endréné, Forgách Nándorné, Várszeghy Lajosné, Simayné, Gál Szabó Istvánné, Hanos Istvánné, Szücs Rezsóné, dr. Oláh Béláné, Domokos Andorné, Keztyüs Sándorné, Farkas Istvánné, Bécezy Lajosné, stb.

Leányok: Balogh Emmy, Sulyok Leuka, Schmidt Magdi, Forgách Hajnalka és Margitka, Kelepecz nővérek, Gál Szabó Duci, Középepy Piri, Farkas Mancsi, Szücs Lili, Havas Olga, Bécezy nővérek, Domokos Margit, Sándor Mariska, Keztyüs Piroška, Koós Rózsika, Középepy Klári, Sándor Mariska, stb. stb.

Kabaré a József-szanatórium javára. Magyareséke uri társadalma fényes sikerűnek ígérkező kabaré előadást rendez szombat este. A József kir. herceg sanatórium magyaresékei helyi bizottsága Korda Andorné védnöksége alatt tömörítette az egész fiatalságot erre az estére, hogy a mulatság jó sikerét biztosítsa. A műsor igen változatos és pompás számokból van összeállítva, úgy hogy már ez magában is garantálja a sikert. A kabaré után reggelig tartó tánc lesz.

TÁVIRATOK

A Forgalmi Bank aktái.

Budapest, febr. 18.

A margitszigeti ügy aktáit ma a fiumei ügyészséghez tették át.

Fejedelmi frigy.

Bukarest, febr. 18.

Valóra fog valóni Erzsébet román király né kedves terve: György görög trónörökös el fogja jegyezni Erzsébet hercegnőt, a román trónörökös pár másodszülött gyermekét, Carmen Sylva kedvenét. Hat hónap előtt a román királyné összehozta a fiatalokat és bevatta tervébe Venizelosz miniszterelnököt, aki politikai szempontból nagyon rokonszenvezett a házassági kombinációval.

Veszélyben a debrecen - budapesti vonat.

Budapest, febr. 18.

Ma délelőtt Debrecenből Budapestre haladó személyvonat egyik kereke elmaradt. A vonat már közel járt a Tiszához, mikor egy váltóőr a veszedelmet észrevette és megállította a robogó vonatot. Ha a vonat a hidra jut, borzalmas katasztrófa következett volna be.

KÖZGAZDASÁG

Budapesti értéktözsde.

Magyar hitelrészvény	—	847.50
Osztrák hitelrészvény	—	640.25
4 ^o /o-os koronajárjvédék	—	83.30
Osztr. magy. államv.	—	718.—
Jelzálogbank	—	449.50
Leszámitoló és pénzváltó	—	528.—
Hazai bank	—	292.50
Magyar bank	—	530.75
Keresk. bank	—	3705.—
Rimamurányi	—	671.—
Salgótarjáni kőszén	—	751.—

A szerkesztésért felelős:

Dr KRÜGER ALADAR.

A jó bornak

nem kell czégér

mondják még ma is a régi öregek! Hogy mennyire igazok van, eléggé bizonyítja

Kecskeméti István

is, a reklámra nem szorult ujonnan berendezett étterme

Nagyvárad, Teleky-u. 4. szám.

Nyitva éjjel-nappal. Kötöny saját termései borai, előzékeny kiszolgálás, szolid polgári árak. Abonensek naponta felvetetnek.

Ha nincs megelegetve

szabójával, meri drága vagy rossz-szuli szab vagy nem pontos, szóval hármikból. Keresse fel **DARABONT GY.** és **TARSA** uriszabó céget Szilágyi Dezső-u. 6. (Sonnenfeld-palota) és meglepi önt az ottani szolid, olcsó, kifogástalan kiszolgálás Alkalni és gyászruhák 24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről újat készítek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

1914-74. sz.

Árverési hirdetmény.

Biharvármegye köz. erd. albizottságának f. évi 715. számú határozata alapján a Kardó községi volt urbéres birtokosság f. évi március hó 2-án délután 2 órakor a község-házán zárt írásbeli ajánlatokkal összekötött szóbeli nyilvános árverésen eladja a 32.47 k. holdnyi kiterjedésű s a rendszeres gazdasági terv szerint 1913-1922 évekre kijelölt vágásain nőtt 200 m³-nyi haszonfa és 1800 m²-nyi tűzifa tövön álló fakészletét.

Kikiáltási ár 8000 kor.

Bánatpénz 800 kor.

Utóajánlatok figyelembe nem vétetnek. Az egy koronás bélyeggel ellátott zárt írásbeli ajánlatok a nyilvános árverés megkezdése előtt az árverést vezető elnök kezéhez leteendő.

Az árverési és szerződési feltételek a nagyvárad alsó m. kir. járási erdőgondnokságnál és Péter Ferenc birtokossági elnöknel Kardón a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Nagyváradon, 1914. évi febr. 15.

Alsó m. kir. járási erdőgondnokság.

MIYBEN TELEFON 11-75 VIDÉKEN

FEST! TISZTIT!

vegyileg női, férfi és gyermek ruhákat.

MOS!

gallér és kézelőket fényesre, csipke és szövet függönyök, bútor szövetek, papi és egyenruhák vegyileg tisztítatnak.

Gyár: Körözs-utca 13.

Felvételi üzlet:

Zöldfa Passage 93.

Rákóczy-ut 7. szám

Mokos Sándor.

Van szerencsém Nagyvárad és vidéke nagyérdemű közönségének szives tudomására hozni, hogy

Nagyváradon, Rákóczi-ut 19. sz. alatt

a mai kor igényeinek megfelelő

műköszörüldét

nyitottam.

Elvállalok mindennemű borotvák, kések, ollók, hajvágógépek, hus-örögépek, ló- és juhnyírógépek javítását és köszörülését. Raktáron tartok mindennemű bel- és külföldi illatszerek, fej- és arcápoló piperezsereket, mindennemű acél-árukat, egymint borotvát, ollót, hajnyírógépet, tyukszemvágó, papír-, zseb- és tollkést valamint az összes fodrászati cikkeket. A nagy érdemű közönség szives párfogását kérve, vagyok kiváló tisztelettel

Koller Agoston műköszörűs

Uj étterem megnyitás.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy Szilágyi Dezső-utca 5. sz. alatt a Nagyvárad Katholikus Kör új palotájában a

nyilvános étterem

folyó hó 22-én megnyilik,

mely a legkényesebb igényeknek is megfelelően van berendezve, kitűnő magyar konyha, a legjobb zamatu faj borok. Első minőségű Dréher sör. Havi és napi abonensek előfizetés mellett elfogadtatnak a legszolidabb árak mellett, úgy bent az üzletben, mint házhoz való kihordásra Pontos és figyelmes kiszolgálás.

Becsés párfogást kér tisztelettel:

Ille János a Kath. Kör. vendég öse.

Meghívó.

A Vaskóh és Vidéke Takarékos és Önségélyző Egylet, mint szövetkezet 1914. évi március hó 8-án délelőtt 11 órakor Vaskóhn az üzlet helyiségében tartja.

A VII-ik ciklus 2. társasév

rendes közgyűlését,

melyre a tisztelt részvényeseket ezenel meghívja.

Az igazgatóság.

A közgyűlés tárgyai:

1. Az igazgatóság jelentése az üzlet eredményéről.
2. A felügyelő-bizottság véleményes jelentése a megvizsgált üzleti könyvek és mérleg kiállításáról, valamint az igazgatóság és felügyelő-bizottság felmentvény megadásáról.
3. Felügyelő-bizottság 3 rendes és 2 póttag választása.
4. Indítványok tárgyalása.

A *Katholikus Népszövetség* *nagyváradai szervezete.*

CÉL: a keresztény polgárok tömörítése minden romboló áramlattal szemben; a vallásos és hazafias érzés istápolása, a keresztény közönség közt az összetartás fokozása.

JELSZÓ: a szeretet egyesít, az egység erőt ad.

Tagsági díj egy évre 1 korona, melynek fejében a tag megkapja a havi füzeteket, naptárt ingyen jogi tanácsadásra tarthat igényt s részt vehet a Népszövetség ünnepélyein és értekezletein.

A *Katholikus Népszövetség* *jogvédő irodája.*

A népszövetségi tagoknak ingyen ad jogi tanácsot minden közigazgatási, peres, perenkívüli, telekkönyvi, adóügyben stb.

Hivatalos órák: minden pénteken délután 6-tól fél 8-ig.

Hivatalos helyiség: a Katholikus Kör könyvtári helyisége.

Népszövetségi Hitelszövetkezet

Célja a népszövetségi tagok takarékoságát előmozdítani és tagjait az alapszabályokban körülírt határok közt segíteni.

Heti 20 filléres befizetések mellett működik.

Hivatalos helyisége a Katholikus Kör könyvtári helyiségében van, a hol a heti befizetések minden héten hétfőn és csütörtökön d. u. 2—5 óra közt eszközöltetnek.

A *Katholikus Népszövetség* *biztosító osztálya.*

Előnyös feltételek mellett elfogad **életbiztosításokat** tőkére vagy életjáradékra, halál vagy elérés esetére. Elvállal továbbá

leánykiházasítási és fiúellátási biztosításokat is.

Elfogad biztosításokat:

tűz, villámcsapás, légszesz- és kazánrobbanás által okozható károk ellen.

Törés által okozható károk ellen, **szállítmányi** károk ellen, betöréses **lopás-, jég-, baleset-, szavatossági** károk ellen.

Óvadékbiztosításokat, sikkasztás elleni, valamint **állatbiztosításokat,** végül úti-podgyászbiztosítást.

Általában foglalkozik a **biztosítás minden ágazatával,** a lehető legolcsóbb feltételek mellett.

Részletes felvilágosítással a csoportvezetők, illetve a biztosító osztály (Kath. Kör épülete) szolgálnak.

Meghívó.

A Tenkei Takarékpénztár Részvénytársaság 21. évi rendes közgyűlését

1914. évi március hó 8-án délelőtt 11 órakor fogja a pénztárat helyiségében megtartani, melyre a t. részvényesek tisztelettel meghívotnak. *)

Az igazgatóság.

*) Minden részvényes, ki megillető jogait a közgyűlésen gyakorolni óhajtja, köteles az alapszabályok 11. §-a értelmében részvényeit összes még le nem járt szelvényeivel együtt a gyűlés megnyitása előtt bemutatni.

A közgyűlés tárgyai:

1. Az igazgatóság jelentése, a forgalmi kimutatás és a mérleg előterjesztésével.
2. A felügyelő-bizottság jelentése.
3. A nyereség felosztása és az osztalékfizetés idejének meghatározása.
4. A megbízás lejártá folytán az igazgatóságnak 3 évre való megválasztása.

TARTOZIK

Mérleg-számla.

KÖVETEL

VAGYON	K		f		TEHER	K		f	
Készpénz			48235	34	Részvénytőke (1250 drb 400 K n. é. részvény)			500000	—
Váltók	2298868	14			Tartaléktőke*			155000	—
„ból leírás	3311	—	2295557	14	Betétek			963409	93
Jelzálogkölsönök			71516	—	Visszleszámitolt váltók			970262	—
Kötvénykölsönök			80981	—	Folyószámla			43728	73
Ingatlan (intézeti ház értéke 107000.—)	111463	64			Fel nem vett osztalék			930	80
„ból leírás	3500	—	107963	64	Befizetetlen betétkamatadó			2377	17
Értékpapír			149855	50	Átmeneti kamatok			36681	—
Előre fizetett visszlesz. kamat			10486	—	Nyereség áthozat 1912. évről	2755	95		
Felszerelvény	3600	—			Ez évi nyereség	92449	04	95204	99
„ból leírás	600	—	3000	—					
			2767594	62	* Ez évi hozzájárulással K 195000.—			2767594	62

TARTOZIK

Veszteség-nyereség-számla.

KÖVETEL

VESZTESÉG	K		f		NYERESÉG	K		f	
Kamatok: betétek, visszleszámitolt váltók és folyószámlák után			134724	40	Nyereségáthozat 1912. évről			2755	95
Adók: betétkamatok után	4816	81			Kamatok: váltók, jelzálog- és kötvényköl- csönök után			269243	60
állami, községi stb.	17264	56	22081	37	Értékpapír jövedelem			7660	46
Üzleti költség			7927	75	Ingatlan jövedelem			6720	—
Napidíjak			1872	—	Részvény átírási és kiállítási díjak			64	—
Tiszti fizetések			11340	—					
Értékpapír árfolyamveszteség			5882	50					
Leírások: váltóállományból	3311	—							
ingatlanból (intézeti ház értékéből)	3500	—	7411	—					
felszerelvényből	600	—							
Nyereség áthozat 1912. évről	2755	95							
Ez évi nyereség	92449	04	95204	99					
			286444	01				286444	01

Szabó Sándor
pénztárnok.

Tenke, 1913. december 31.

Halmágyi Géza
főkönyvelő.

AZ IGAZGATÓSÁG:

Somogyi Géza
elnök.

Adler Samu
Barabásy Sándor
Engländer Sándor

Hofbauer Pál
Kováts Pál

Marosi Antal
Orbán János
Somogyi Lajos

Szentiványi Károly
vezérigazgató.

A FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG:

Dr Sebess Lajos
elnök.

Kassay Béla
Kiss Ernő
Dr Wallerstein Mór

Műszaki harisnyakötőde

Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 2.
(Ausländer férfiszabócég után.)

KÉSZIT új férfi fuszékkéket és női harisnyákat a legdivatosabban, igen tartós kivitelben és olcsó árban. Elvállal fejleéseket s javításokat, valamint azsur- és muslin-harisnyákat, kivágott cipókhöz a legmegbízhatóbban készít. Egy próbarendelés meggyőző mindenkit a harisnyák jóságáról. Az üzlet 14 év óta áll fenn. Sok pénzt megtakarít ha harisnyáit

Lippner Márknál szerzi be.

Kiadó legelő terület.

A nagyváradai lat. szert. káptalan tulajdonát képező és Geszt község határában fekvő Begécsi gazdaságban a f. évre, esetleg több évekre kiadó

300 kat. hold legelő terület.

Bővebb felvilágosítást nyújt: **Gazdasági intézőség, Iklód pusztá, u. p. Nagyvárad főposta.**

Jancsó Lajos
tb. főtiszt.

PAPI RUHÁK.

Tisztelettel értesitem a nagyságos és főtisztelendő papságot és a n. é. közönséget, hogy **papi és civil ruha tökéletességét** áttanulmányoztam Budapesten, hogy a nagyságos és főtisztelendő papságnak kényelme legyen nálam beszerezni a szükségletét. Vidéki megrendelőnek elég egy minta reverenda beküldés, esetleg hívásra személyesen kiutazom.

Alkalmra bármilyen szalon ruha kölcsön kapható.

Alázatos tisztelettel
VAJNOVSZKY KÁROLY
papi- és polgári szabó.
Szent János-utca 32. (Saját ház.)

ALAPÍTOTT 1898-BAN.

Kalvaria-utcán egy üres telek eladó.

FIGYELEM!!!

Vajnovszky Ferencz

uri- és női cipész-üzlete,
Nagyvárad, Szaniszló-utca 55. szám.

Mérék utáni rendeléseket és javításokat olcsón, gyorsan és pontosan készít.

Lovagló, disz és strapa csizmák

minden kivitelben. Vidéki rendelésnél elegendő egy használt cipő beküldése.

Meghívásra azonnal megjelenek.

MEGNYILT! MEGNYILT!

Az új csipke, himzés, harisnya áruház

Rákóczi-ut 5. szám.

Mielőtt szükségleteit beszerezné, győződjön meg róla, mert ilyen olcsón még nem vásárolt. Különböző újdonságok naponta érkeznek minden cikkben.

Tisztelettel

Friedmann Jenő

MEGNYILT! MEGNYILT!

Melocco Péter cementárugyár és építési vállalat részvénytársaság

Budapest, IX. Timót-utca 4. a. b. szám.

Nagyváradai fióktelep: Szőlős-u. 16.

Telefonszám 11-38.

Telefonszám 11-38.

Gyárt:

Szabadalmazott géppel gyártott karantus portlandcement csöveket az összes szabványos méretekben és az ahhoz való idomdarabokat, csömöszölt és vasbetétes, valamint portlandcement csöveket, kútgyűrűket stb.

Márvány mozaiklap, műkö- és cementárugyár. Beton és vasbeton építési vállalat.

Elvállal:

Utcák és házak csatornázását, hidak és vízmedencék szakzerű építését. Nagyobb vállalatoknál **tervekkel és költséggel szolgál.**

Meghívást az ország bármely részéből elfogad

PETRY ÁRPÁD

órás és látszerész

Tarsoly és Risztó-cég mellett.

Amateur fényképészeti cikkek és felszerelések raktára. Legnagyobb látszerészeti üzlet. Orvosi rendeltetésekre is a legjobb és legolcsóbb kiszolgálás.

Helyi és vidéki telefon 181. sz.

Nagyvárad, Rákóczi-ut 9.

Széchenyi-tér 2. szám.

Rímanóczy palotával szemben.

Ha tisztán kezelt jó minőségű és izléses

fűszer és csemegeárukat

előnyösen és jó kiszolgálás mellett óhajt beszerezni, keresse föl

Özv. Kádár Jánosné

elsősorú fűszer és csemege kereskedését, bor, pezsgő, déligyümölcsök és cukorkák nagy raktára, kávé és tea közvetlen behozatál.

KÉP-keretezések

Mahagoni, palisander, tölgy, dió, stb. színekben, olcsó árban készíttetnek **Szent János-utca 46.** a gyógy-
szertár mellett.

A Magyar Vetőmagvakat Nemesítő Társaság

Szentgyörgypusztai (Temesmegye) nemesítő intézete által kitenyészített és a társasági tagok birtokain fajtisztán, nagy gonddal terhelte vetőanyagából, még a készlet tart eladásra kerül:

Nemesített bánáti sárga, kerek szemű, korán érő, bőtermő, honosított illinois, lófogú, amerikai **Szent Istvannapi**: igen korai, kemény, vöröses-sárga szemű, bőtermő nemesített tengeri vetőmag. Csövesen válogatva, elite anyag 100 kg. 30 kor. Szemesen 100 kg. 25 kor. Nemesített répa vetőmag: «Kolosszus» sárga, hosszukás, magas cukor és szárazanyag tartalommal, földből könnyen kiszedhető, 100 kg. 58 kor. 100 kg. aluli rendelés 58 fill. kg.-ként. «Saccharosa» fehér igen magas cukortartalmú takarmányrépa 100 kg. 55 kor. 100 kg. aluli rendelés 57 fill. kg.-ként.

A vetőmagvak árai ab feladóállomás, (a termelőtagok Temes- és Torontálmegyei állomásai) plombált zsákokban, utánvétel mellett értendők.

Megrendelések

Zathureczky Károly

földbirtokoshoz.

Hegyközkovácsi, Biharmegye küldendők.

Szuperfoszfát

Műtrágya

Telefon 969. sz.

kapható 50 kilós zsákokban, szőlőföldek, kaszálók és mindennemű veteményeknek földjavítására. 150-200 kilóval 80-100 korona értékű a terménynövellet.

Kondor Dezső

cement, cementcső és fedéllemez üzlet.

Nagyvárad, Nagypiacz-tér 1. sz.